

Kouřil, Pavel

Opavské setkání zájemců o problematiku středověkých fortifikací

Archaeologia historica. 1988, vol. 13, iss. [1], pp. 641-642

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/139798>

Access Date: 18. 10. 2024

Version: 20241018

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Vědecké zasedání »Populační vývoj Českých zemí«

Komise pro historickou demografii vědeckého kolegia historie ČSAV a odborná skupina pro historickou demografii Čs. demografické společnosti při ČSAV uspořádaly 14. a 15. dubna 1987 vědecké zasedání „Populační vývoj Českých zemí (do roku 1914)“. Program byl rozdělen do čtyř částí, z nichž jednotlivé byly věnovány 1. obyvatelstvu Českých zemí v pravěku, 2. obyvatelstvu Českých zemí za raného a vrcholného feudalismu, 3. obyvatelstvu Českých zemí za pozdního feudalismu a 4. obyvatelstvu Českých zemí od počátku průmyslové revoluce do vzniku Československa. V prvních dvou částech, které se také zabývaly středověkou problematikou, odezněly tyto referáty:

- M. Buchvaldek, K demografickému vývoji v pravěku Čech,
M. Stloukal, Demografická charakteristika staroslovanských populací,
J. Kudrnáč, Vývoj slovanského osídlení na Pražsku a Českobrodsku v 6. až 10. století,
Z. Boháč, Vývoj osídlení do poloviny 14. století,
J. Čechura, Základní rysy demografického vývoje do konce 15. století,
V. Nekuda, Příčiny a důsledky zanikání středověkých osad.

V bohaté diskusi, která se rozvinula ke každému z tématických celků, se hovořilo i o mnoha problémech, které překračovaly za hranice dané názvy referátů, středem pozornosti pak byla otázka početnosti obyvatelstva Českých zemí v jednotlivých historických periodách. Odhady, které vycházejí z nových studií, jsou celkově vyšší, než bylo dosud obvyklé, což se nutně musí odrazit i ve výkladu některých historických procesů. Vědecké zasedání o populačním vývoji Českých zemí bylo zejména v první polovině hojně navštíveno nejen demografy, nýbrž i historiky a archeology.

MILAN STLOUKAL

Opavské setkání zájemců o problematiku středověkých fortifikací

Československá historická společnost při ČSAV, její ostravsko-opavská pobočka, uspořádala dne 14. dubna 1987 diskusní setkání zájemců o problematiku středověkých hradů i drobných středověkých opevnění na severní Moravě a ve Slezsku. Akce, určená pro užší kolektiv badatelů-historiků, archeologů i historiků umění, se uskutečnila v zasedací síni Slezského ústavu ČSAV v Opavě.

Jednání proběhlo formou diskuse, během níž vykrytalizovaly určité problémové okruhy, na které by se měla soustředit eventuální příští setkání. Zde by již k těmto úžeji vymezeným okruhům byly proneseny předem připravené vstupní referáty, na nichž by se dalo dále stavět a diskutovat. Takto první setkání přispělo k užitečné výměně zkušeností a názorů i ke zformování badatelských záměrů a pracovních podnětů. Soustředilo se ponejvíce na hrady, sledované z pohledu historického, archeologického i stavebně-historického, drobná opevnění poněkud ustupovala do pozadí.

Lze doufat, a hlas účastníků v tomto směru byl jednoznačný, že další střetnutí, jejichž účelnost a přínosnost je zřejmá, se budou realizovat v dohledné době.

Na závěr pak nutno vyslovit poděkování hlavnímu organizátoru celé akce dr. J. Bakalovi, CSc., ze Slezského ústavu i dr. J. Kutnohorské, CSc., předsedkyni výboru pobočky ČSHS z téže instituce.

PAVEL KOUŘIL

VIII. seminarium mediewistyczne »Artysta-rzemieśnik-fundator«

Konalo se ve dnech 6.—7. listopadu 1987 v Poznani a Hnězdně. Jednání zahájil prof. dr. H. Samsonowicz a pak již následovaly vlastní referáty. P. Mrozowski hovořil o zobrazení fundátora v románské ikonografii IX.—XII. století, J. Dobosz se zabýval malopolskými kanonickými středisky 12. století a úlohou Kazimíra II. Spravedlivého (1177—1194). V tomto bloku vystoupili též dva badatelé z Československa. P. Brodský věnoval pozornost pečetím krále Václava II. (1278—1305) a J. Žáry referoval o spišských feudálech jako fundátorech svého mikrokosmu. Z dalších příspěvků vyjímáme vystoupení J. Witkowskiho a R. Kaczmarka o slezských gotických epitafech, J. Jarzewicze o vyobrazení stavitele ve františkánském kostele ve Štětíně a W. Mischkeho o fundáčním díle Wierzbięty z Branic. Součástí semináře byla i exkurse na výstavu o umění cisterciáků v Polsku instalovanou v Hnězdně, kde se též konala druhá polovina zasedání.

ZDENĚK MĚŘÍNSKÝ

Zasedání odborné skupiny pro dějiny skla ČSSA v roce 1987

Členové skupiny se sešli v roce 1987 dvakrát, a to 13.—14. 5. v Plzni a 3.—5. 11. v Novém Boru. Plzeňské zasedání, organizované Západočeským muzeem, bylo věnováno především zprávám o nejnovějších nálezech skla z archeologických výzkumů; Z. Himmelová referovala o nálezu zatím nejstaršího středověkého skla v Brně, pocházejícího z odpadní jímky 13. stol., R. Krajíc o objektu patrně sklářské hutě poč. 15. stol. ze Sezimova Ústí a o nálezech středověkého skla ze Soběslavi, B. Štauber o zlomku skla z výzkumu románského kláštera v Postoloprtech. Součástí zasedání byla prohlídka nových nálezů skla ze středověkých studní v Plzni a obsáhlá diskuse o typologii a chronologii středověkého dutého skla.

Zasedání v Novém Boru bylo pořádáno ve spolupráci s pobočkou VTS k. p. Crystalex Nový Bor a bylo zaměřeno na technologii výroby skla od středověku po novověk. Z referátů lze uvést především zprávu o výsledcích archeologického výzkumu středověkých sklářských hutí v oblasti severozápadních Čech, který na lokalitách Moldava I, II, Jilmová I, II a Vlčí hora provádí E. Černá. O stavbě a pokusném provozu sklářské pece na otop dřevem referoval Z. Andres, příspěvek J. Kubáta se zabýval možnostmi studia materiálu sklářských pánví. Život a dílo G. Agricoly a J. Mathesia, především jejich přínos pro poznání dějin sklářské výroby, byl obsahem přednášky J. Broula.

Zasedání odborné skupiny pro dějiny skla ČSSA přinesla řadu nových poznatků o technologii, typologii a chronologii především středověkého skla a přispěla tak k rozšíření znalostí historické podoby a vývoje tohoto dodnes významného výrobního odvětví.

ZDENKA HIMMELOVÁ